

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญต่อการยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 13, 15) ดังนั้น ครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนบทบาทในการวัดและประเมินผลใหม่ให้มีความหลากหลายมากขึ้น ผสมผสานการวัดและประเมินผลให้เป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน โดยให้ถือเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้สอนทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา ที่ต้องดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียนทุกคน เพื่อตรวจสอบความสามารถในการเรียนรู้ และขณะเดียวกันก็เป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพในการสอนของผู้สอนด้วย (ไพศาล หวังพานิช. 2545 : 1) กล่าวได้ว่า การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ เป็นเครื่องมือที่สำคัญทำให้ได้มาซึ่งข้อมูล ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 23)

การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการใช้หลักสูตรและเป็นส่วนหนึ่งของวิชาชีพครู ผู้สอนที่มีเฉพาะความรอบรู้ในเนื้อหาอย่างดีและลึกซึ้งมีได้รับรองว่าจะเป็นครูผู้สอนที่ดีเสมอไป แต่ถ้าผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ได้ด้วยโดยใช้เทคนิคที่เหมาะสม และสามารถตรวจสอบผลการสอนโดยอาศัยการวัดและประเมินผลที่ถูกต้องได้ด้วย ก็ย่อมทำให้การปฏิบัติภาระงานในฐานะครูผู้สอนมีความสมบูรณ์มากขึ้น กล่าวอีกนัยหนึ่ง การดำเนินการวัดและประเมินผลอย่างถูกต้องและมีคุณภาพ ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของวิชาชีพครู การพัฒนาวิชาชีพครูในส่วนที่เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลต้องอาศัยการดำเนินการด้วยความจริงจัง โดยต้องเข้าใจหลักการ วิธีการ การสร้างเครื่องมือ และการใช้ผลการวัดและประเมินเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาการเรียนของผู้เรียนและการสอนของผู้สอนต่อไป (ไพศาล หวังพานิช. 2545 : 1-2)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้เล็งเห็นถึงการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ จึงได้จัดรายวิชาการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ไว้ในกลุ่มวิชาชีพครูบังคับ โดยให้นักศึกษาคณะครุศาสตร์ทุกหลักสูตรเรียน เพื่อนักศึกษาวิชาชีพครูจะได้รู้เกี่ยวกับหลักการวัดและประเมินผล ทฤษฎีการวัด เทคนิค/เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล การสร้างและการหาคุณภาพ เครื่องมือการวัด การดำเนินการสอบที่ดี สถิติที่ใช้ในการวัดผล และแนวทางในการประเมินผล ในระดับชั้นต่าง ๆ เพื่อนักศึกษาจะได้ดำเนินการวัดและประเมินผลอย่างถูกต้อง และนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพต่อไป

การจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนต้องเตรียมการสอนให้พร้อม การนำสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายมาใช้ประกอบในการจัดเรียนการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพราะสื่อการเรียนรู้จะทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และเพิ่มพูนทักษะ ประสบการณ์ให้ผู้เรียน อีกทั้งสื่อการเรียนรู้ยังมีอิทธิพลสูงต่อการกระตุ้นให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (กลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553 : 38) การนำสื่อการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา ครูผู้สอนต้องทำหน้าที่ออกแบบการจัดการเรียนรู้ในแต่ละรายวิชาด้วยตนเอง โดยต้องดำเนินการผลิตและพัฒนาสื่อใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ แบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งที่เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริมทักษะ สำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะเพิ่มขึ้น (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2544 : 130-134) และแบบฝึกทักษะยังเป็นกิจกรรมพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม สามารถตรวจสอบและพัฒนาทักษะกระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ สามารถนำผู้เรียนไปสู่การสรุปความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญของสาระการเรียนรู้ รวมทั้งผู้เรียนสามารถตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียนด้วยตัวเองได้ (ถวัลย์ มาศจรัส. 2546 : 18) การให้ผู้เรียนได้ทำแบบฝึกทักษะมาก ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้หรือมีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาได้ดีขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นตามไปด้วย

การวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบเป็นเนื้อหาหนึ่งที่อยู่ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ซึ่งเป็นเนื้อหาที่สำคัญสำหรับนักศึกษาที่เรียนวิชาชีพครู เพราะจะต้องนำไปพัฒนาข้อสอบที่ตนเองสอนให้มีคุณภาพก่อนนำไปใช้ทดสอบกับผู้เรียน ทั้งนี้ถ้าหากได้ข้อสอบที่มีคุณภาพดีจะช่วยให้การวัดผลและประเมินผลมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น แต่หลังจากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนมา 2 ภาคการศึกษา พบปัญหาว่า นักศึกษามีความสามารถในการวิเคราะห์หาคุณภาพข้อสอบน้อย เพราะเนื้อหาในการวิเคราะห์หาคุณภาพข้อสอบนั้นจะมีการแบ่งประเภทของการวิเคราะห์หาคุณภาพอยู่หลากหลายรูปแบบ ทั้งแยกประเภทแบบอิงเกณฑ์และแบบอิงกลุ่ม แยกประเภทการวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อและการวิเคราะห์ข้อสอบทั้งฉบับ แต่แต่ละประเภทก็มีวิธีการคำนวณที่แตกต่างกันไป จึงทำให้นักศึกษาขาดความคิดรวบยอด มีความสับสน จำไม่ได้ว่าจะต้องเลือกใช้การวิเคราะห์ประเภทใดจึงจะเหมาะสม

ด้วยความสำคัญจากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาแบบฝึกทักษะการวิเคราะห์หาคุณภาพข้อสอบรายข้อ รายวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาได้ฝึกแล้วทำให้เกิดความชำนาญและเกิดความคิดรวบยอดในเรื่องการวิเคราะห์หาคุณภาพรายข้อต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาผลการใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง การวิเคราะห์หาคุณภาพข้อสอบรายข้อ รายวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยมีความมุ่งหมายเฉพาะของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการวิเคราะห์หาคุณภาพข้อสอบรายข้อ รายวิชาการวัดและประเมินผลการวิจัย ตามเกณฑ์มาตรฐาน 70/70

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการวิเคราะห์หาคุณภาพข้อสอบรายข้อ รายวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา กับเกณฑ์ร้อยละ 70
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการวิเคราะห์หาคุณภาพข้อสอบรายข้อ รายวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการวิเคราะห์หาคุณภาพข้อสอบรายข้อ รายวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

ความสำคัญของการวิจัย

1. เป็นข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และพัฒนาทักษะความสามารถในการวิเคราะห์หาคุณภาพข้อสอบของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
2. เป็นแนวทางสำหรับอาจารย์ผู้สอน ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจในการพัฒนาแบบฝึกทักษะตลอดจนส่งเสริมเผยแพร่เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร คือ นักศึกษาปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 784 คน (ข้อมูลจากระบบบริการการศึกษา. 2554)
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 กลุ่มที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 33 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)
2. เนื้อหา ได้แก่ การวิเคราะห์หาคุณภาพข้อสอบรายข้อ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา เรื่อง การวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ
3. ระยะเวลาในการทดลอง การดำเนินการวิจัยในเดือนสิงหาคม 2554 ใช้เวลาสอนจำนวน 6 ชั่วโมง (ไม่รวมการทดสอบหลังเรียน)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แบบฝึกทักษะ หมายถึง แบบฝึกปฏิบัติการวิเคราะห์หาคุณภาพข้อสอบรายข้อ รายวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์หาคุณภาพข้อสอบรายข้อสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

2. เกณฑ์ร้อยละ 70 หมายถึง เกณฑ์ที่ใช้เปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ที่นักศึกษาทุกคนสามารถทำคะแนนในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ การวิเคราะห์หาคุณภาพข้อสอบรายข้อได้ ซึ่งต้องได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการเรียนของนักศึกษา หลังจากที่ได้ เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง การวิเคราะห์หาคุณภาพข้อสอบรายข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วัดได้ด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือทัศนคติในทางที่ดีของนักเรียน ที่เรียนด้วย แบบฝึกทักษะการวิเคราะห์หาคุณภาพข้อสอบรายข้อ รายวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา วัดได้ ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการวิเคราะห์หาคุณภาพข้อสอบ รายข้อ รายวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY